



Barn- och utbildningsförvaltningen
Michael Fredqvist
Epost: michael.fredqvist@vasteras.se

Yttrande remiss Betänkande av utredningen om att utveckla lärar- och förskolläraryttrande

Västerås stad har mottagit remissen om "Betänkande av utredningen om att utveckla lärar- och förskolläraryttrande (SOU2024:81)" och vill lämna följande remissyttrande med fokus på grundlärar- och ämnesläraryttrande. Gällande förskollärar- och yrkesläraryttrande har Västerås stad inga synpunkter.

Västerås stad anser att utredningen över lag innehåller många konstruktiva förslag som kommer att bidra positivt till utveckling av läraryttrande och i förlängningen utbildning av eleverna i skolorna. Västerås stad har valt att fokusera på vissa delar av remissens förslag som vi bedömer är särskilt viktiga och intressanta för att förbättra läraryttrande. Det handlar framför allt om ökat fokus på läs- och skrivinlärning, ledarskap i klassrummet, ämnesdidaktik inklusive metodik, med flera förslag.

Samtidigt vill Västerås poängtera att det finns ett par förslag som vi motsätter oss alternativt har synpunkter på. Det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och avsaknad av kunskaper i svenska som andraspråk som examensmål.

Det finns delar i betänkandet som Västerås stad inte har några synpunkter på. Det är framför allt områden som har att göra med lärosätens organisation och samverkan. Inte för att dessa delar av utredningen spelar mindre roll för en reformerad läraryttrande utan för att dessa områden är mindre kända för Västerås stad och vi har därmed svårt att bidra med kunskaper om innehållet i detta.

Nedan följer områden som Västerås stad särskilt vill kommentera.

11.7 Möjlighet att komplettera för behörighet

Västerås stad instämmer i förslaget. Det är viktigt att lärosätena anordnar behörighetsgivande utbildning där studerandeunderlag och lärarbehov finns.

12.1 Fortsatt satsning på alternativa vägar till en lärarexamen

Västerås stad instämmer i förslaget. Behörigheten inom skolväsendet är låg. Det behövs fortsatta satsningar på fler/alternativa vägar till en lärarexamen.

13.3.4 Åtgärder för små ämnen

Västerås stad instämmer i förslaget att för ämnen med få studenter behövs särskilda satsningar för att de ska bli av och för att genomströmningen ska vara hög. Få studenter med färre tillfällen till utbyten, samhörighet och gemenskap med andra studenter kan riskera att bli ämnen där studenter oftare slutar än andra ämnen. Det är relativt ofta ämnen med låg behörighet vilket talar för att dessa ämnen kan behöva en särskild prioritering.

13.4.1 Yrkesverksamma – en viktig brygga mellan teori och praktik

Västerås stad instämmer i utredningens bedömning vad gäller att lärosätena i större utsträckning, än idag, bör använda sig av aktiva lärare inom skolväsendet eller lärare som nyligen varit aktiva som lärare. Vi bedömer att det ger studenten en bättre insyn i den kommande yrkesutövningen. Tillsammans med VFU gör närvaron av yrkesverksamma lärare i utbildningen studenterna mer redo att direkt komma in i yrkesrollen och snabbare behärska läraryrkets olika praktiker och utmaningar.

14.1.1 Utrymme för ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier ska öka

Västerås stad instämmer i förslaget. Att förutom fokusera på läs- och skrivinlärning också använda poängutrymmet för undervisning om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och/eller grundläggande matematik bedömer vi ska vara obligatoriska inslag i grundlärautbildningen, inte enbart "kunna användas" (s. 279) för detta ändamål. Att kunna möta elevers olika språkliga förutsättningar samt kunskaper om just grundläggande matematik är två områden som kommer att fortsatt vara nödvändiga framåt för att ge elever i de tidiga skolåren en bra skolstart och bygger en grund för svårare språkliga och matematiska utmaningar i de senare skolåren.

14.1.2 Det fritidspedagogiska området ska stärkas

Västerås stad instämmer i förslaget. En tydligare koppling mellan grundskolans stärkta fokus på läs- och skrivinlärning och ämneskunskaper i relation till fritidshemmets uppdrag för att komplettera utbildningen och ska bidra till skolans måluppfyllelse är bra. Då är en förstärkning av det fritidspedagogiska området en viktig faktor för elevers utveckling och lärande.

14.2.1 UVK ska minskas från 60 till 45 högskolepoäng

Västerås stad instämmer i förslaget. Alla sex punkter i utredningens förslag bedömer vi träffar rätt och rakt in i läraryrkets kärna, undervisningsuppdrag, förutsättningar och utvecklingsuppdrag. Det innebär då att 45 högskolepoäng i UVK är tillräckliga om de, som i förslaget, inriktas mot den kommande yrkesutövningen, med nytt

fokus på bland annat undervisningsuppdraget. Skolor och lärare kan behöva stödmaterial som bidrar till att utveckla undervisningen på vetenskaplig grund. För detta ändamål skulle Skolverket kunna bidra med stödmaterial.

14.2.2 UVK ska inriktas mot den kommande yrkesutövningen

Västerås stad instämmer i förslaget och vill betona att evidensbaserad undervisning och utveckling av densamma är grundbultar i läraruppdraget och ska få stort fokus i utbildningen. Utöver undervisningsuppdraget består läraruppdraget också bland annat av komplex hantering av sociala relationer och konflikthantering vilket kräver ett tydligt ledarskap. Att dessa delar också stärks i lärarutbildningen ser Västerås stad som mycket positivt.

14.5.2 En del av utbildningen bör vara förlagd i skolan eller förskolan under det första läsåret

Västerås stad instämmer i förslaget av samma skäl som utredningen anger. Det blir då, förutom för studenten, också en första indikation för övningsskolan om hur studenten fungerar i läraryrket. För studenten blir kontakten med yrket en viktig hållpunkt för fortsatta studier. Jämte ökad motivation kan den första VFU-perioden bli en viktig referens för fortsatta studier, att kunna relatera ämnesstudier till "verkligheten" och för att kunna få fortsatt stöd i sina studier av en yrkesverksam lärare som man har träffat och skaffat relation med.

14.5.3 Huvudmännen har ett stort ansvar för den verksamhetsförlagda utbildningen

Västerås stad instämmer i förslaget om att huvudmännen har ett stort ansvar för den verksamhetsförlagda utbildningen. Vi menar att ansvaret delas mellan huvudmännen och lärosätena och att ansvaret skiljer sig åt. För att inte riskera brist på likvärdighet, otydlighet och att ansvaret för VFU faller mellan stolarna bör ansvarsfrågan tydligare beskrivas vad som är huvudmannens respektive lärosätenas ansvar.

Västerås stad menar att orsakerna till bristen på VFU-handledare och övningsskolor kan behöva ses över. Att hitta incitament för skolor och lärare att vilja bidra till studenters lärarpraktik.

Ett sätt att öka attraktiviteten till att vilja vara VFU-handledare i grundskolan skulle en meritering till följd av detta uppdrag kunna införas.

Ett annat sätt skulle kunna vara att övningsskolor erhåller någon form av kvalitetsmärke att sätta på skolan och/eller skolans hemsida. Det kan bidra till att höja statusen till att vilja bidra till att vilja vara en övningsskola.

15.4 Ökat fokus på kognitionsvetenskap med relevans för lärarutbildningarna

Västerås stad instämmer i förslaget som relevant och viktigt för den kommande yrkesutövningen. Västerås stad menar att det är särskilt

behövt att studenter inte enbart ska ha kunskap och förståelse i didaktik och kognitionsvetenskap, utan också visa färdigheter och förmågor att tillämpa kunskaper i ämnesdidaktik och metodik.

16 Ökat fokus på undervisning om läs- och skrivinlärning

Västerås stad instämmer i förslaget. Alla delar i förslaget är relevanta och nödvändiga för att stärka elevers läs- och skrivförmåga. Såväl förslaget om fördjupad kunskap om strukturerad ljudningsmetod som strukturerad skrivskrivundervisning kommer att utgöra ett gott stöd för undervisande lärare och bidra till stärkt likvärdighet i undervisningen.

För en strukturerad läsundervisning finns och har det funnits relativt gott om stödmaterial för lärare att använda sig av i undervisningen. När det kommer till strukturerad skrivundervisning har det inte funnits lika gott om liknande stödmaterial. Det är viktigt att även den strukturerade skrivinlärning som studenter ska få fördjupning ges samma tydlighet som ges i den strukturerade läsinlärningen. Att utbildning i skrivundervisning utgår från vetenskaplig grund, kopplas samman med läsinlärningsmetoden samt att skrivandet genomförs för hand för att befästa bokstävernas form i minnet och automatisera bokstäverna successivt.

Övrigt

En aspekt av den tidiga läs- och skrivundervisningen som Västerås bedömer behövs i större utsträckning är kunskaper hos lärare i undervisning i Svenska som andraspråk. Västerås stad ser inte något av kunskaper i Svenska som andraspråk i examensmålen. Vi vill därför framföra att stärka kunskaper hos grundlärare, i synnerhet, i årskurserna 1–3 i Svenska som andraspråk är nödvändiga för att möta de heterogena klassrum som i princip alla lärare kommer att möta i sin yrkesutövning. Bristen på behöriga lärare i Svenska som andraspråk är mycket utbredd och en förstärkning i grundutbildningen kan bidra positivt för elever som läser det ämnet. Om det ska inrymmas som examensmål eller på andra sätt, i utbildningen, säkras för kommande lärares kunskap och färdighet i detta specifika ämne, överlåter Västerås stad till utredaren att bedöma.